

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ставнича М.М. Бюджетна безпека регіону в контексті ефективного соціально-економічного розвитку / М.М. Ставнича // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 386–394.
2. Клітинський Ю.С. Формування й оцінка бюджетного потенціалу регіону / Ю.С. Клітинський // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2014. – № 1. – С. 49–53.
3. Західна О.Р. Механізми забезпечення стійкості фінансової системи регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 / О.Р. Західна ; Ін-т регіон. дослідж. НАН України. – Львів, 2010. – 20 с.
4. Рябушка Л.Б. Аналітична оцінка фінансової спроможності місцевих бюджетів у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів / Л.Б. Рябушка, В.В. Койло // Бізнес Інформ. – 2013. – № 11. – С. 148–155.
5. Статистичний збірник: «Бюджет України 2014»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/news/view/statystychnyi-zbirnyk-ministerstva-finansivukrainy-budzheta-?category=bjudzheta>.

6. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (станом на 20.07.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

7. Буряченко А.Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку : [монографія] / А.Є. Буряченко. – К. : КНЕУ, 2013. – 342 с.

8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (станом на 20.07.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

9. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16737440;jsessionid=75FCD499D5BD028880A0074D9FD74086>.

ПАРАМЕТРИ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ ЯК КЛЮЧОВІ ОРІЄНТИРИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

PARAMETERS OF FINANCIAL FLOWS AS A REFERENCE POINT OF FINANCIAL MANAGEMENT IN MODERN CONDITIONS

У статті досліджено сутність параметрів фінансових потоків, розкрито їх зміст та види. Доведено необхідність виокремлення в логістичних системах основних та додаткових параметрів. Запропоновано виділяти у складі кількісних параметрів форму, обсяг, швидкість, силу; у просторових – напрям, період, термін, траєкторію; в якісних – ліквідність, збалансованість, інтенсивність, достатність.

Ключові слова: фінанси, фінансові потоки, параметри, логістизація.

В статье исследована сущность параметров финансовых потоков, раскрыты их содержание и виды. Доказана необходимость выделения в логистических системах основных и дополнительных параметров. Предложено выделять в составе

количественных параметров форму, объем, скорость, силу; в пространственных – направление, период, срок, траекторию; в качественных – ликвидность, сбалансированность, интенсивность, достаточность.
Ключевые слова: финансы, финансовые потоки, параметры, логистизация.

The article was researched essentiality of financial flows parameters, disclosed their content and forms. Proved necessity of allocation general and additional parameters of financial flows in logistic systems. Offered to accentuate in quantitative parameters - shape, amount, speed, strength; spatial parameters – direction, period, term, trajectory; quality parameters – liquidity, balance, intense, prosperity.

Key words: finance, financial flows, parameters, logistization.

УДК 336.6

Бондаренко О.С.

к.е.н., доцент, старший науковий співробітник
Херсонський національний технічний університет

Постановка проблеми. Ефективне управління фінансами досягається шляхом раціонального формування та використання фінансових ресурсів. У сучасних умовах під час розробки дієвих механізмів управління динамічним станом фінансових ресурсів важливим є дотримання низки вимог до параметрів фінансових потоків. Особливо актуальним є забезпечення узгодженості параметрів фінансових потоків на підприємствах в умовах логістизації економіки шляхом обґрунтування їх сутності, видів, класифікації та встановлення взаємозв'язків між ними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дієві методи та інструменти вирішення загальних

проблем фінансових ресурсів у ринкових умовах досліджено в працях Азаренкової Г.М., Барікіна С.Є., Білик М.Д., Білоусової О.С., Бланка І.О., Зайкова В.П., Ермошкіної О.В., Ланкової Ю.В., Мельникової К.В. та ін. Незважаючи на ґрунтовність досліджень науковців, залишаються невирішеними питання змісту параметрів фінансових потоків, їх видів, класифікації та взаємовпливу. Практично відсутні наукові розробки з управління фінансовими потоками в умовах логістизації економіки.

Постановка завдання. У зв'язку з цим метою статті є розкриття змісту, видів параметрів фінан-

сових потоків та обґрунтування їх ролі в управлінні фінансами в умовах логістизації економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Специфіка функціонування підприємств в умовах логістизації економіки, яка супроводжується безперервним зростанням інформаційного потоку, ускладненням обліку та контролю господарських операцій, посиленням диференціації логістичних каналів, розвитком концепцій управління господарською діяльністю, вимагає вироблення єдиного систематизованого підходу до управління фінансами. Виходячи з цього, особливістю управління фінансовими потоками в логістичних системах є те, що даний процес має здійснюватися за об'єктивно необхідним складом учасників та логістичних ланцюгів, а їх кількість повинна визначатися з урахуванням специфіки господарської діяльності, можливих видів фінансових потоків та оцінки їх впливу на параметри.

Параметри фінансового потоку характеризують фінансовий потік у відповідний момент часу з різних боків. Вони служать індикаторами благополуччя та стабільності логістичних систем, відображають цінність логістичних ланцюгів і раціональність сформованої логістичної інфраструктури.

Сучасними науковцями параметрам фінансових потоків приділяється достатньо уваги. Разом із цим дослідниками представляється різний склад параметрів, не визначаються взаємозв'язки, що існують між ними, а отже, не враховується повною мірою їх частковий і сукупний вплив на управління фінансовими потоками.

Єрмошкіна О.В. параметри фінансових потоків підприємств визначає як параметричні характеристики, поділяючи їх на статичні та динамічні [1, с. 74–75]. У складі статичних виділяє обсяг потоку та джерела формування потоку. До динамічних відносить напрям, швидкість, регулярність, вартість фінансового потоку. Враховуючи обґрунтовану економічну сутність фінансового потоку в логістичній системі промислового підприємства, вважаємо за доцільне зазначити, що фінансовий потік, будучи динамічною величиною, має визначатися лише динамічними параметричними характеристиками. Статичною величиною є фінансові ресурси, які, перебуваючи в русі, формують фінансовий потік. Поряд із цим параметр «регулярність» формується як наслідок установаження таких вихідних параметрів, як швидкість, напрям руху та вартість.

Мельникова К.В. [2, с. 40] виділяє основні та додаткові характеристики фінансового потоку логістичної системи. До основних відносить об'єм, вартість, час та напрям. Додаткові характеристики, на її думку, визначаються з урахуванням специфіки господарської діяльності та потреб підприємства. Чотири характеристики фінансового потоку відображає і Ланкова Ю.В. [3, с. 25]: напрям, обсяг,

вартість, час. Спільним у поглядах дослідниць є те, що вони відображають залежність схем руху матеріальних та інформаційних потоків від вартості, часу й обсягу фінансових потоків. Це дійсно так. Однак із позиції управління фінансовими потоками у взаємоузгодженості з матеріальними та інформаційними не завжди напрями супутніх потоків залежать від вихідних потоків. Також напрям фінансового потоку не визначається його обсягом, часом та вартістю.

Барикін С.Є. до основних параметрів фінансового потоку відносить: початкові та кінцеві пункти фінансового потоку; траєкторію фінансового потоку; довжину фінансового потоку (міру траєкторії); швидкість та час фінансового потоку; проміжні пункти фінансового потоку; інтенсивність фінансового потоку [4, с. 1–2]. У складі додаткових параметрів виділяє загальну суму виплат, термін платежу, періодичність виплат, рівномірність оплати за платіжними періодами, процентну ставку на залучені кошти.

Аналогічного підходу дотримуються Дайнеко Е.О. та Суденкова Н.В. [5, с. 240]. Вважаємо, що не всі перераховані елементи є параметрами фінансових потоків, що зумовлено залежністю одного від іншого. Так, обсяг фінансового потоку залежно від джерел його виникнення залежить від процентних ставок чи розміру виплачуваного боргу, його інтенсивність – від терміну платежу, періодичності виплат чи рівномірності оплати за платіжними періодами. Визначаючи параметри фінансових потоків, необхідно враховувати те, що вони прямо впливають на ефективність функціонування логістичної системи. Врахування їх величин дасть змогу фінансовим менеджерам розробляти дієву політику планування та організації взаємозв'язків із представниками логістичної інфраструктури, а отже, і забезпечити відповідні межі коливання їх параметрів (вважаємо, що в управлінні фінансовими потоками параметри фінансових ресурсів мають визначатися не конкретними величинами, а коливатися в оптимально визначених межах). Ковальов В.В. слушно зазначає, що основними вимогами, що мають пред'являтися до параметрів фінансових потоків, є такі як достатність, надійність джерел ресурсів та ефективність залучення фінансів, оптимізація, узгодженість ресурсних потоків, оперативність [6]. Такий стан речей дає змогу стверджувати, що дотримання встановлених конкретним підприємством меж одних параметрів фінансових потоків забезпечує формування необхідного рівня інших.

Деяка спроба встановити залежність одних параметрів фінансових потоків від інших зроблена Зайковим В.П., Панковим В.А., Макогоном Ю.В., Пашковим Е.А., Бабенко А.Б. На думку Зайкова В.П. [7, с. 23] параметри фінансових потоків мають поділятися на кількісні та якісні. Кількісні

параметри виражають обсяг і значення окремих структурних елементів потоку, це: фінансові надходження (грошові аванси, кредити, цільові, безоплатні та інші надходження), фінансові витрачання (витрати, пов'язані із забезпеченням функціонування економічної системи, оплатою праці, обов'язкові платежі та перерахування, інші). Якісні параметри включають чистий фінансовий потік, ліквідність, ритмічність, залишок фінансових коштів на початок і кінець операційного циклу, вартість фінансового потоку. Таке групування дає змогу визначити кількісні та якісні критерії управління фінансовими потоками і застосовувати їх залежно від виду потоку.

На відміну від такого підходу дослідженими Донецького національного університету виокремлюють характеристики та параметри фінансового потоку [8, с. 106–107]. Вони акцентують увагу на існуванні двох характеристик фінансових потоків: визначеність (визначає необхідність віднесення за направленістю фінансовий потік до вхідного чи вихідного) та вимірюваність (відображає оцінку фінансового потоку у відповідних одиницях виміру). Стосовно параметрів фінансового потоку, то в їх складі автори виділяють: кількісні – ємність, інтенсивність; часові – період часу; якісні – внутрішні (види коштів реалізації зобов'язань, форми розрахунків, види валют) та зовнішні (джерело, направленість, сфера господарської діяльності). Систематизування параметрів потоків за трьома напрямками є виваженим, оскільки створює умови щодо виокремлення факторів впливу на параметри відповідного напрямку. Поряд із цим вважаємо за доцільне зазначити, що фінансовий потік як динамічна величина має характеризуватися параметрами, які можна розрахувати або оцінити, а характеристики потоку є наслідком установа його параметрів. Так, визначеність фінансового потоку обумовлюється напрямом руху, вимірюваність – формою руху фінансових ресурсів, надійність – дотриманням усіх кількісних, часових, якісних параметрів, тому використання характеристик фінансового потоку поряд із його параметрами є недоречним.

Ураховуючи те, що параметр є показником, величина якого здійснює суттєвий вплив на економічні процеси [9], вважаємо за доцільне стосовно фінансового потоку в мікрологістичній системі використовувати не поняття «основні характеристики» або «параметри характеристик», а «параметри». Параметри фінансового потоку визначатимуть цінність логістичного ланцюга з урахуванням ситуації, яка склалась у логістичній системі. У результаті оцінка параметрів фінансового потоку забезпечить розробку ефективних фінансових рішень, направлених на покращання існуючого стану логістичної системи. При цьому цінність логістичного ланцюга буде визначатися сукуп-

ністю як негативного, так і позитивного впливу всіх параметрів.

Разом із цим пропонуємо виділяти додатково у складі кількісних параметрів форму, у просторових – термін і період, в якісних – збалансованість, інтенсивність, достатність, ліквідність.

Форма фінансового потоку може бути двох видів: монетарна та немонетарна. Основою виділення монетарної форми є функція грошей як засобу платежу, що передбачає обслуговування грошима погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних відносин. Основою існування немонетарної форми є функція грошей як засобу міри вартості, яка полягає у здатності грошей як загального еквівалента вимірювати вартість усіх інших товарів, надавати форму ціни (грошового виразу) [10, с. 159]. Так, у процесі створення статутного капіталу шляхом внесків засновників грошовими коштами фінансові потоки характеризуються монетарною формою. У разі коли статутний капітал формується негрошовими внесками, немонетарна форма фінансового потоку буде характеризуватися такими елементами:

- рухоме майно (обладнання, сировина, продукція, тварини, транспортні засоби, техніка, меблі та інші матеріальні цінності, які можуть вільно переміщатися у просторі);
- нерухоме майно (будинки, квартири, спорути, земельні ділянки, інші об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких неможливе без їхнього знецінення та зміни їх призначення);
- цінні папери (акції, облігації, ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати);
- корпоративні права (частка в статутному капіталі іншого суб'єкта господарювання);
- речові права (права користування будинками, спорудами, приміщеннями, транспортними засобами, природними ресурсами);
- права на об'єкти інтелектуальної власності (майнові права на торгові марки, винаходи, корисні моделі, комп'ютерні програми, інші об'єкти, визначені законами);
- зобов'язальні права (право вимоги учасника до іншого суб'єкта (внаслідок цього внеску змінюється кредитор у зобов'язанні, тобто замість учасника, що вніс у статутний капітал право вимоги, кредитором стає господарське товариство, до якого перейшло право вимоги)) [11; 12].

За таких умов між підприємством та учасниками виникають економічні відносини, які зумовлюють рух фінансових ресурсів, які не є грошовими внесками, але формують фінансовий потік. Аналогічна ситуація характерна для операцій, пов'язаних із виникненням дебіторської заборгованості.

Виділення параметру «термін» обумовлено тим, що кожен елемент логістичної системи прагне отри-

мати фінансові ресурси в установлений термін. Отже, фінансовий потік відповідно до періоду часу, на який розрахована господарська операція, має рухатися з їх дотриманням. Виокремлення поряд із параметром «термін» параметру «період» ґрунтується на тому, що кожний фінансовий потік має відповідний рівень повторюваності відповідно до дати його виникнення. Прикладом може бути сплата підприємством за результатами роботи за звітний період податків, зборів, обов'язкових платежів.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, на рис. 1 згруповано за трьома напрямками виокремлені параметри фінансових потоків у мікрологістичній системі, встановлено взаємозв'язки, що існують між ними, та відображено вплив на вартість і цінність. Такий підхід дає змогу зробити висновок про те, що в межах управління фінансами суб'єктів господарювання в умовах логістичації доцільно параметри фінансових потоків поділяти на основні та додаткові. Це обумовлено тим,

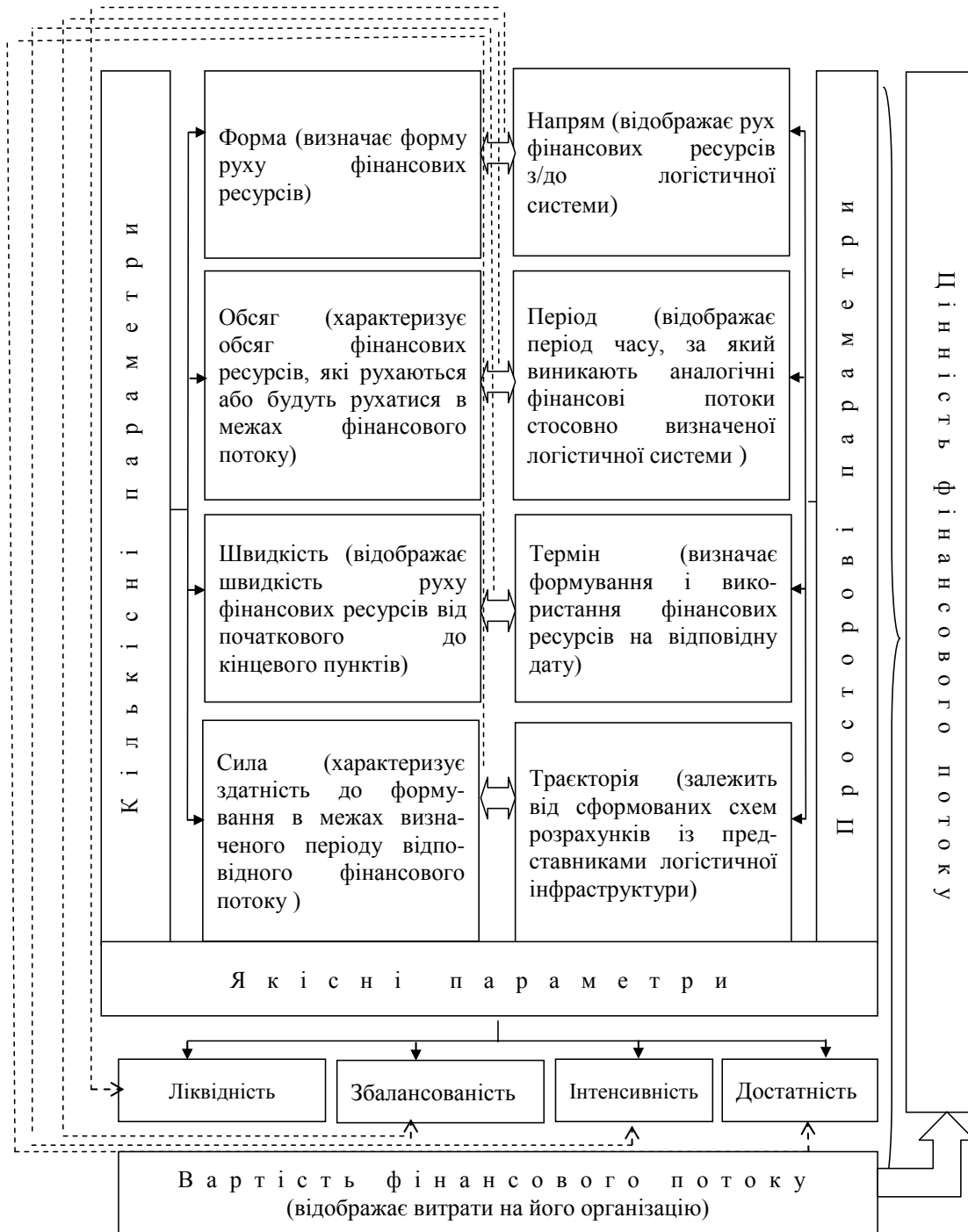

Рис. 1. Склад та систематизація параметрів фінансового потоку мікрологістичної системи

Джерело: розроблено автором

що в мікрологістичних системах цінність та вартість фінансового потоку набувають статусу основних параметрів, які досягаються шляхом впливу на них усіх складників кількісних, просторових, якісних параметрів. При цьому, здійснюючи управління фінансами, фінансові рішення першочергово направляються на забезпечення відповідних значень або покращання додаткових параметрів, а ті в подальшому визначають рівень основних.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, в управлінні фінансами цільовими орієнтирами є цінність та вартість, оцінка яких включає врахування сукупного впливу якісних параметрів фінансових потоків, що забезпечуються відповідними значеннями кількісних і просторових. Кількісні та просторові параметри фінансового потоку, а також їх допустимі межі мають визначитися конкретно мікрологістичною системою на основі інформації про представників логістичної інфраструктури.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Єрмошкіна О.В. Управління фінансовими потоками промислових підприємств: теорія, практика, перспективи : [монографія] / О.В. Єрмошкіна. – Донецьк : Національний гірничий університет, 2009. – 479 с.
2. Мельникова К.В. Фінансові потоки в логістичних системах. Конспект лекцій / К.В. Мельникова. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 84 с.
3. Ланкова Ю.В. Фінансові потоки в логістичній діяльності підприємства / Ю.В. Ланкова // Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – № 2. – С. 25–27.
4. Барыкин С.Е. Логистическая методология управления финансами корпораций / С.Е. Барыкин // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – № 5. – С. 1–19.
5. Дайнеко Е.О., Суденкова Н.В. Основы формирования и распределения финансовых потоков субъектов хозяйствования, действующих на современном этапе развития экономики / Е.О. Дайнеко, Н.В. Суденкова // Труды БГТУ – 2013. – № 7. – С. 239–241.
6. Ковалев В.В. Финансовый менеджмент. Теория и практика / В.В. Ковалев. – М. : Проспект, 2013. – 1024 с.
7. Зайков В.А. Теория и методология управления финансовыми потоками : автореф. дис. ... д.э.н. : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / В.А. Зайков. – Москва, 2008. – 34 с.
8. Механизм управления финансовыми потоками промышленного предприятия в условиях глобализации / В.А. Панков, Ю.В. Макогон, Е.А. Пашков, А.Б. Бабенко ; под ред. Ю.В. Макогона. – Донецк : Донецкий национальный университет, 2005. – 188 с.
9. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева ; 2-е изд. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с.
10. Економічна теорія. Політекономія : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / За ред. В.Д. Базилевича ; 3-тє вид, перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2004. – 615 с.
11. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.91 № 1577-XII зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
12. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27.04.2010 № 2154-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.